

بررسی جنگ بدر از منظر قرآن
(کافران، مجاهدان، شهدا و عوامل پیروزی)

www.ketab.ir

نرگس پالاش

سرشناسه: پالاش، نرگس، ۱۳۴۵-

عنوان و نام پدیدآور: بررسی جنگ بدر از منظر قرآن (کافران، مجاهدان، شهدا و عوامل پیروزی) /
مؤلف نرگس پالاش

مشخصات نشر: دزفول: اهورا قلم، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۱۶۷ص: مصور (رنگی)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۲۵-۸۸-۵

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: غزوہ بدر، ۲ ق

رده‌بندی کنگره: ۲۱۳۹۴ پ ۴/ب ۲۴/۴۵ BP

رده‌بندی دهویی: ۲۹۷/۹۳۷

شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۱۰۹۰۳

بررسی جنگ بدر از منظر قرآن

(کافران، مجاهدان، شهدا و عوامل پیروزی)

مؤلف: نرگس پالاش

انتشارات: اهورا قلم

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۴

چاپ: افق بی پایان

قطع: وزیری

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۲۵-۸۸-۵

پست الکترونیک ناشر:

نشانی اینترنتی:

ISBN: 978-600-7125-88-5

ahoor.ghalam@yahoo.com

www.ahoor-ghalam.ir

آدرس: دزفول، خ اکباتان، بین خ میرداماد و خ قاضی، کوچه بنفشه، پلاک ۱۹۴

شماره تماس: ۰۹۱۶۶۴۱۵۸۹۴ - ۰۶۱۴۲۲۴۹۱۲۴

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	چکیده
۳	مقدمه

بخش اول : کلیات

۶	مبحث اول : بیان مسئله
۷	مبحث دوم : تاریخچه موضوع
۸	مبحث سوم : ضرورت، اهداف و اهمیت موضوع
۹	مبحث چهارم : پرسش ها
۱۰	مبحث پنجم : روش تحقیق
۱۰	مبحث ششم : مروری بر تحقیقات گذشته
۱۱	مبحث هفتم : تعریف اصطلاحات و بیان مفاهیم

بخش دوم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

فصل اول وضعیت کافران در غزوه بدر

۲۵	مقدمه
۲۶	مبحث اول : سرمستی کافران در غزوه بدر
۲۷	گفتار اول : سرمستی کافران مشرک مکه هنگام خروج
۳۰	گفتار دوم : مانع نبودن شرکت کافران در جنگ بدر
۳۵	مبحث دوم : تعداد کافران در غزوه بدر
۳۵	گفتار اول: تعداد افراد کافر دو برابر نیروی مسلمان
۳۷	گفتار دوم: کم جلوه کردن تعداد نیروی دشمن در غزوه بدر
۴۰	مبحث سوم : آسیب‌های کافران در غزوه بدر

۴۰	گفتار اول: ضربه و مصیبت وارده بر کافران در جنگ بدر.....
۴۲	گفتار دوم: برابری آسیب و جراحت‌های وارده به مؤمنان.....
۴۵	مبحث چهارم: شکست کافران در غزوه بدر.....
۴۵	گفتار اول: مخالفت کافران در غزوه بدر.....
۴۸	گفتار دوم: هلاکت و خواری بخش‌هایی از قوای دشمنان.....
۵۱	گفتار سوم: رسوایی کافران در غزوه بدر.....
۵۴	گفتار چهارم: مغلوب شدن شیطان در جنگ بدر.....
۵۸	گفتار پنجم: رعب و وحشت کافران در غزوه بدر.....
۶۱	گفتار ششم: هلاکت و نابودی مشرکان مکه در جنگ بدر.....

فصل دوم وضعیت مجاهدان در غزوه بدر

۶۸	مقدمه.....
۶۹	مبحث اول: آرامش مجاهدان در غزوه بدر.....
۷۰	گفتار اول: اعطای آرامش به مجاهدان در غزوه بدر.....
۷۷	گفتار دوم: آرامش روحی مجاهدان با فراگیری خواب بر آنان در آستانه جنگ بدر.....
۷۹	مبحث دوم: استغاثه و استمداد مجاهدان غزوه بدر و اجابت آن از خداوند.....
۷۹	گفتار اول: استغاثه مجاهدان واجابت آن از خداوند.....
۸۳	مبحث سوم: تعداد مجاهدان در غزوه بدر.....
۸۳	گفتار اول: کم جلوه کردن تعداد مجاهدان در غزوه بدر.....
۸۷	گفتار دوم: دو برابر دیدن مجاهدان غزوه بدر از سوی کافران.....
۸۹	گفتار سوم: کمبود نیروهای مؤمن پیکارگر در جنگ بدر.....
۹۲	مبحث چهارم: اضطراب مجاهدان در غزوه بدر.....
۹۲	گفتار اول: پریشانی و اضطراب مجاهدان در غزوه بدر.....

۹۴		مبحث پنجم : توان مجاهدان غزوه بدر
۹۴		گفتار اول : توان نظامی و کم بودن امکانات مجاهدان در جنگ بدر
۹۹		مبحث ششم : امدادهای الهی به مجاهدان (ملانکه در غزوه بدر)
۹۹		گفتار اول: مؤده امدادسانی به مجاهدان غزوه بدر
۱۰۱		گفتار دوم: نزول فرشتگان نشاندار برای یاری رساندن به مجاهدان غزوه بدر

فصل سوم عوامل پیروزی مسلمانان در غزوه بدر

۱۰۶		مقدمه
۱۰۷		مبحث اول : عوامل اعتقادی
۱۰۸		گفتار اول: اطمینان قلبی
۱۱۰		گفتار دوم : ایمان
۱۱۳		گفتار سوم : توکل
۱۱۶		گفتار چهارم: دعا
۱۱۹		مبحث دوم: عوامل الهی
۱۱۹		گفتار اول: قضای الهی مانع شکست مسلمانان در غزوه بدر
۱۲۱		گفتار دوم : ملانکه
۱۲۴		گفتار سوم : نزول باران در آستانه جنگ بدر

فصل چهارم آثار پیروزی مسلمانان در غزوه بدر

۱۲۸		مقدمه
۱۳۰		مبحث اول : تقویت روحیه شکر و سپاس در مسلمانان در غزوه بدر
۱۳۰		گفتار اول: پیروزی مجاهدان در غزوه بدر
۱۳۳		گفتار دوم : هشدار و عبرتی برای کافران
۱۳۵		مبحث دوم: حجتی روشن علیه شرک و دلیلی واضح بر حقانیت توحید و اسلام

گفتار اول : جنگ بدر حجتی روشن علیه شرک..... ۱۳۵

گفتار دوم: جنگ بدر زیربنای گسترش حق (توحید) و نابودی باطل (شرک) ۱۳۹

فصل پنجم پاداش شهدا

مقدمه..... ۱۴۴

مبحث اول : آرامش روحی..... ۱۴۵

گفتار اول : برداشته شدن اندوه و ترس از شهیدان بدر..... ۱۴۵

مبحث دوم: حیات برزخی..... ۱۴۷

گفتار اول : حیات ویژه برزخی پاداش شهیدان..... ۱۴۷

مبحث سوم: روزی شهدای بدر..... ۱۵۰

گفتار اول: برخوردار شدن گشته شدگان بدر از روزی..... ۱۵۰

مبحث چهارم: سرور شهدای غزوه بدر..... ۱۵۲

گفتار اول: سرور و شادمانی شهیدان بدر..... ۱۵۲

نتیجه گیری..... ۱۵۷

پیشنهاها..... ۱۶۰

فهرست منابع فارسی..... ۱۶۱

فهرست منابع عربی..... ۱۶۳

سایر منابع..... ۱۶۶

چکیده

شکی نیست که سخن درباره وضعیت کافران و مجاهدان و پاداش شهدا و آثار و عوامل پیروزی آنان در جنگ بدر از منظر قرآن و روایات می‌تواند تاثیر بسزایی در بالا بردن سطح آگاهی و آشنایی ما از این واقعه مهم و رویداد بزرگ تاریخی باشد. همچنین تاثیر آن را در گسترش و تداوم بقای اسلام نباید نادیده گرفت.

به همین دلیل است که به هنگام مطالعه و بررسی تمامی جنگهای پیامبر ﷺ به خصوص جنگ بدر متوجه می‌شویم که جنگهای پیامبر ﷺ با دشمنانش در آن زمان دارای جوانب مختلفی می‌باشند که با بررسی عوامل و آثار آنها متوجه تاثیر آنها در حوزه‌های مختلف اقتصادی، اعتقادی، سیاسی، فرهنگی، اخلاقی و غیره می‌شویم. با توجه به آگاهی جامعه از جنگهای پیامبر ﷺ و به خصوص جنگ بدر ما بر آن شدیم تا با هدف بالا بردن آگاهی و آشنایی هر چه بیشتر با آثار و عوامل پیروزی مسلمانان در جنگ بدر و رویارویی دو جبهه مسلمانان و کافران در این جنگ بزرگ تاریخی آن را مورد بررسی قرار دهیم. با اینکه فرصت اندک این اثر یارای بررسی همه عوامل و آثار پیروزی متجلی در جنگ بدر در هر دو گروه بوده اما با این وجود و با پیگیری آثار و عوامل و شاخص‌های موجود در هر دو گروه به بخش مهمی از این واقعه مهم دست یافته‌ایم.

کتاب حاضر با عنوان وضعیت کافران و مجاهدان و پاداش شهدا و آثار و عوامل پیروزی آنان در جنگ بدر از منظر قرآن و روایات می‌باشد که از سه بخش تشکیل شده است. بخش اول: شامل کلیات تحقیق بخش دوم: شامل تجزیه و تحلیل داده‌ها و بخش سوم: شامل نتیجه‌گیری و پیشنهادات می‌باشد. بخش دوم شامل پنج فصل است که عبارتند از فصل اول: وضعیت کافران در جنگ بدر، فصل دوم: وضعیت مجاهدان در جنگ بدر، فصل سوم: عوامل

پیروزی مسلمانان در جنگ بدر فصل چهارم: آثار پیروزی مسلمانان در جنگ بدر، فصل پنجم: پاداش شهدا در جنگ بدر از منظر قرآن و روایات است که در این اثر نمونه‌های عینی آن در جبهه حق و باطل آورده شده است. خلاصه اینکه این اثر می‌تواند رویارویی دو جبهه مسلمانان و کافران را و همچنین پیروزی معجزه آسای مسلمانان در بدر را برای ملتی که خواهان حرکت در مسیر حق و شهدا هستند نشان دهد. در این اثر از منابعی همچون کتب تفاسیر، کتب روایی، حدیثی، اخلاقی، تاریخی و ... بهره گرفته شده است.

www.ketab.ir

مقدمه

نخستین برخورد جدی و مسلحانه‌ی رسمی میان مسلمانان و مشرکان قریش و دیگر قبائل مکه در روز جمعه هفدهم ماه مبارک رمضان سال دوم هجری در منطقه «بدر» روی داد. حادثه‌ای که می‌بایست آن را یکی از بزرگترین رویدادهای مهم صدر اسلام دانست.

«بدر» نام چاهی است، بین مکه و مدینه که در ۲۸ فرسنگی جنوب غربی شهر مدینه و در پایین وادی الصغرا واقع شده است. این غزه به نام‌های بدر الکبری، بدر القتال، بدرالاولی، و یوم الفرقان نیز مشهور است. اصولاً از علل برپایی جنگ بدر این بود که مشرکان قریش هم چنان به آزار و شکنجه مسلمانان می‌پرداختند، و ثروت مسلمانانی که به یثرب مهاجرت کرده بودند در مصادره مشرکان بود. بنابراین تهدید کاروان تجارتي قریش موجب می‌شد تا از فشار قریش نسبت به مسلمانان کاسته شود. همچنین باعث می‌شد تا مسلمانان آن زمان نشان دهند که قدرتی دارند تا کمتر مورد آزار و شکنجه مشرکان قرار گیرند. جنگ بدر بر این امر مهم تاکید داشت که اسلام در حال قدرت گرفتن است و به چنان سطحی از توانایی رسیده است که می‌تواند بر سر راه استراتژیک قریش سیطره پیدا کند و از این به بعد اسلام باید در محاسبات در نظر گرفته شود.

خداوند متعال در این جنگ با ایجاد رعب و وحشت در دل‌های مشرکان قریش پیروزی را نصیب مسلمانان کرد. خداوند با فرستادن فرشتگان به میدان جنگ و یاری نمودن مسلمانان آنها را به پیروزی رساند. خداوند متعال در قرآن کریم از این رویداد مهم به صورتهای متعدد یاد کرده است. در این آیات خداوند نقاط ضعف مسلمانان را هم برمی‌شمارد البته باید توجه داشت که در طول تاریخ چنین بوده و هست که بعضی از مسلمانان دچار بعضی نقاط ضعف بوده‌اند و خداوند می‌خواهد به ما نشان دهد که وجود بعضی از ضعف‌ها در بعضی از مردم در عرصه‌های چالش‌درگیری چیز عجیب و تازه‌ای نیست. اما وظیفه امت اسلامی این است که برای اقدام به هرکاری و آمادگی برای مبارزه نقطه ضعف خود را به نقطه قوت تبدیل کند.

واقعه بدر از آنجا اتفاق افتاد که ابوسفیان بن حرب سرپرستی کاروان تجارتي قریش را با سرمایه‌ای حدود پنجاه هزار دینار برعهده داشت و در سرمایه‌گذاری این کاروان تمام مردان

و زنان قریش سهیم بودند. رسول خدا ﷺ در بازگشت کاروان مترصد بود تا در سر راه کاروان قرار گیرد. مسلمانان به قافله بازرگانی قریش که در راه بین شام و مکه از نزدیک مدینه عبور می‌کرد تعرض کردند. ابوسفیان متوجه شد و با فرستادن پیکی به نام ضمضم بن عمرو قریش را به حمایت از اموالشان فراخواند. ضمضم با گریبان چاک‌زده و شتری خون آلود و در حالی که فریاد می‌زد ای اهل مکه اموال خود را دریابید که دیگر هرگز آنها را نخواهید دید وارد مکه شد. به زودی سپاهی قریب به نهصد و پنجاه تا هزار نفر جنگجو با همه امکانات آماده حرکت و جنگ با مسلمانان شدند، در اینجا هدف مسلمانان رسیدن به کاروان تجارتی بود نه جنگ با دشمنان. اما اراده خداوند و خواست رسول خدا ﷺ این بود که به جای هدفی دنیایی و پست هدفی والاتر نصیصشان بشود و به جای کاروان تجارتی با لشکر هزار نفری روبرو شدند. سپاه اسلام با تعداد ۳۱۳ نفر و با تجهیزات و ابزارهای بسیار اندک و ناچیز آماده کارزار با سپاه دشمن شدند. مشرکان مکه آماده حمله به مسلمانان شدند و عزم مدینه کردند. رسول خدا ﷺ مسلمانان را برای رفتن به مصاف قریش حرکت داد، ولی بعضی از مسلمانان که از قدرت قریش بیمناک بودند، دچار رخوت و سستی گردیدند ولی بسیاری دیگر از مسلمانان با شور و شوق در مبارزه و جنگ با مشرکان دلیرانه جنگیدند در این معرکه مسلمانان علی‌رغم تعداد اندک و توان نظامی ضعیف و تجهیزات ناچیز که قابل مقایسه با مشرکان نبودند به طور معجزه آسایی بر مشرکان ظفر یافتند اما برعکس مشرکان علی‌رغم تعداد بسیار نفرات و تجهیزات و ابزار جنگی فراوان متحمل شکست شده و به خاک مذلت نشستند.

این فتح باعث تحکیم و تثبیت حکومت اسلامی در منطقه حجاز گردید و از آن به بعد حکومت اسلامی به عنوان یک دولت مطرح شد و دیگر اینکه این امر باعث خوشحالی و تقویت روحیه مسلمانان و همکاری صمیمانه آنها با پیامبر ﷺ شد.

این جنگ از نظر اعتقادی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اخلاقی، اجتماعی برای مسلمانان حائز اهمیت بود و نتایجی به دنبال داشت که عبارت بودند از:

۱- مطرح شدن اسلام به عنوان قدرتی برتر.

- ۲- پیروزی سیاسی اسلام در منطقه که در اثر پیروزی نظامی بر قریش به عنوان نیرومندترین قبائل به دست می‌آمد.
 - ۳- افزایش روحیه نظامی مسلمانان و اعتماد و اطمینان امام به یاری خداوند.
 - ۴- اضمحلال نیروی شرک به دلیل کشته شدن عده‌ای از سران قریش.
 - ۵- از بین رفتن ترس کسانی که تا آن روز قدرت اسلام را اندک می‌دیدند و از نزدیک شدن بدان در هراس بودند.
 - ۶- فزونی یافتن قدرت اقتصادی مسلمانان به دلیل دست یافتن بر غنائم و گرفتن فدیة (به ازای هر نفر چهار هزار درهم).
 - ۷- هموار شدن راه حوین و درهم شکستن قدرت یهودیان بنی‌قینقاع و اخراج ذلت‌بارشان از اطراف مدینه شدند.
- حال اثری که تقدیم حضورتان می‌شود با عنوان «بررسی جنگ بدر از منظر قرآن (کافران، مجاهدان، شهدا و عوامل پیروزی)» گامی در جهت آشنایی هر چه بیشتر با واقعه مهم جنگ بدر است و تلاش و کوششی است در این راستا.
- با امید به اینکه خداوند متعال تلاش این حقیر را نوشه‌ای اخروی برای روح مادرم به حساب آورده و بتواند رضایت‌خاطر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و ذریه پاکش را به همراه داشته باشد. ان شاء الله

والحمد لله رب العالمین

نرگس پالاش

زمستان ۱۳۹۲